

2025

(November)

POLITICAL SCIENCE

(Core)

Paper : PSCC5A

(Political Processes and Institutions in
Comparative Perspective)

Full Marks : 60

Time : 2 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলৰ প্রশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া : 1×6=6

Answer the following questions :

(a) 'Civic Culture'ৰ ধাৰণাটো কোনে প্রবর্তন
কৰিছিল ?

Who introduced the concept of 'Civic
Culture'?

(b) মিশ্ৰিত প্রতিনিধিত্ব নিৰ্বাচন ব্যৱস্থা কি ?

What is a mixed representation election
system?

(c) 'জাতি' আৰু 'ৰাষ্ট্ৰ'ৰ মাজৰ এটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা।

Mention one difference between 'Nation'
and 'State'.

(d) উত্তৰ-ঔপনিবেশিক ৰাষ্ট্ৰসমূহত গণতান্ত্ৰিকীকৰণৰ এটা প্ৰত্যাহ্বান উল্লেখ কৰা।

State one challenge of democratisation in post-colonial States.

(e) অৰ্ধ-যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় ব্যৱস্থা থকা এখন দেশৰ নাম উল্লেখ কৰা।

Mention one country with a quasi-federal system.

(f) 'Confederation' কি?

What is 'confederation'?

2. তলত উল্লেখ কৰাবোৰৰ চমু টোকা লিখা (প্ৰতিটো ১৫০ শব্দৰ ভিতৰত) :

3×4=12

Write short notes on the following (**within 150 words each**) :

(a) আলমণ্ড আৰু ভাৰ্ভাৰ ৰাজনৈতিক সংস্কৃতিৰ ধাৰণা

Almond and Verba's idea of political culture

(b) FPTP নিৰ্বাচন ব্যৱস্থাৰ দ্ৰুটিসমূহ

Demerits of FPTP election system

(c) একবিংশ শতিকাত জাতি-ৰাষ্ট্ৰৰ ক্ষেত্ৰত থকা প্ৰত্যাহ্বানসমূহ

Challenges to Nation-States in the 21st century

(d) উত্তৰ-ঔপনিবেশিক ৰাষ্ট্ৰসমূহত গণতান্ত্ৰিকীকৰণত নাগৰিক সমাজৰ ভূমিকা

Role of civil society in democratisation in post-colonial States

3. তুলনামূলক ৰাজনীতি বুজি পোৱাৰ ক্ষেত্ৰত পৰম্পৰাগত প্ৰতিষ্ঠানবাদ আৰু নতুন প্ৰতিষ্ঠানবাদৰ মাজৰ পাৰ্থক্যসমূহৰ সমালোচনাত্মক বিশ্লেষণ কৰা।

Critically analyse the differences between traditional institutionalism and new institutionalism in understanding comparative politics.

9

অথবা / Or

তুলনামূলক ৰাজনৈতিক বিশ্লেষণত ৰাজনৈতিক সামাজিকীকৰণৰ ভূমিকাৰ সমালোচনাত্মক মূল্যায়ন কৰা।

Critically evaluate the role of political socialisation in comparative political analysis.

4. গ্ৰেট ব্ৰিটেইন আৰু আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ দলীয় ব্যৱস্থাৰ তুলনা কৰা।

9

Compare the party systems of the UK and the USA.

অথবা / Or

আনুপাতিক প্ৰতিনিধিত্বমূলক নিৰ্বাচন ব্যৱস্থাৰ ফলপ্ৰসূতাৰ সমালোচনাত্মক মূল্যায়ন কৰা।

Critically evaluate the effectiveness of the proportional representation election system.

5. পশ্চিম ইউৰোপ আৰু এছিয়াৰ জাতি-ৰাষ্ট্ৰসমূহৰ বিকাশৰ তুলনা কৰা।

8

Compare the development of Nation-States in Western Europe and Asia.

অথবা / Or

‘জাতি’ আৰু ‘ৰাষ্ট্ৰ’ৰ ক্ষেত্ৰত থকা বিতৰ্কবোৰৰ সমালোচনাত্মক বিশ্লেষণ কৰা।

Critically analyse the debates around ‘Nation’ and ‘State’.

6. উত্তৰ-ঔপনিবেশিক ৰাষ্ট্ৰসমূহত গণতান্ত্ৰিকীকৰণৰ প্ৰক্ৰিয়াৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 8

Discuss the process of democratisation in post-colonial States.

অথবা / Or

উত্তৰ-সাম্যবাদী ৰাষ্ট্ৰসমূহত গণতান্ত্ৰিকীকৰণৰ প্ৰত্যাহ্বানসমূহ বিশ্লেষণ কৰা।

Analyse the challenges of democratisation in post-Communist States.

7. যুক্তৰাষ্ট্ৰবাদৰ ওপৰত সমসাময়িক বিতৰ্কবোৰ পৰীক্ষা কৰা। 8

Examine the contemporary debates on federalism.

অথবা / Or

উত্তৰ-ঔপনিবেশিক যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ বিশেষ প্ৰসংগৰ সৈতে যুক্তৰাষ্ট্ৰসমূহত ক্ষমতাৰ ভূখণ্ডীয় বিভাজনৰ বিষয়টো পৰীক্ষা কৰা।

Examine the issue of territorial division of power in federal States with special reference to the post-colonial federal States.

5 SEM FYUGP PSCC5B

2 0 2 5

(November)

POLITICAL SCIENCE

(Core)

Paper : PSCC5B

(**Global Politics**)

Full Marks : 60

Time : 2 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ দিয়া : 1×6=6

Answer the following as directed :

- (a) কোনে বিশ্বায়নক 'সময় আৰু স্থানৰ সঙ্কুচন' বুলি কৈছে?
Who called globalization as 'Time-Space
compression'?
- (b) *The World is Flat* গ্ৰন্থখন কোনে লিখা?
Who wrote the book, *The World is Flat*?
- (c) বিশ্ব বেঙ্কলৈ সৰ্বাধিক আৰ্থিক বৰঙণি আগবঢ়োৱা
দেশখনৰ নাম লিখা।

Name the country that makes the
highest financial contribution to the
World Bank.

(2)

- (d) ভাৰত NPT ৰ এখন স্বাক্ষৰকাৰী দেশ।
(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

India is a signatory of NPT.

(Write True or False)

- (e) বিশ্ব সন্ত্রাসবাদৰ এটা কাৰণ উল্লেখ কৰা।

Mention one cause of international terrorism.

- (f) *The Wretched of the Earth* গ্ৰন্থখনৰ প্ৰণেতা কোন ?

Name the author of the book, *The Wretched of the Earth*.

2. তলত দিয়াবোৰৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা (প্ৰতিটো ১৫০ শব্দৰ ভিতৰত) : 3×3=9

Write short notes on the following (within 150 words each) :

- (a) অতিবিশ্বায়নবাদ
Hyperglobalism

- (b) গাঁথনিক সমন্বয় নীতি
Structural adjustment policy

- (c) আণৱিক সম্প্ৰসাৰণ
Nuclear proliferation

(Continued)

(3)

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখা (প্ৰতিটো ৪০০ শব্দৰ ভিতৰত) :

Answer the following questions (within 400 words each) :

3. বিশ্বায়নৰ সংজ্ঞা দিয়া। বিশ্বায়নৰ প্ৰভাৱৰ বিষয়ে সমালোচনাত্মকভাৱে আলোচনা কৰা। 2+7=9

Define globalization. Critically discuss the impact of globalization.

অথবা / Or

বিশ্বায়নে ৰাষ্ট্ৰৰ প্ৰতি কেনেধৰণৰ প্ৰত্যাহ্বান কঢ়িয়াই আনিছে, আলোচনা কৰা। 9

Discuss what kind of challenges have been brought about by globalization to the State.

4. বিশ্ব বেংকৰ গঠন আৰু ভূমিকাৰ বিষয়ে সমালোচনাত্মকভাৱে আলোচনা কৰা। 9

Critically discuss on the composition and role of the World Bank.

অথবা / Or

বিশ্বৰ অৰ্থনৈতিক প্ৰত্যাহ্বানসমূহ মোকাবিলা কৰাত বিশ্ব প্ৰতিৰোধ আন্দোলনসমূহৰ ভূমিকাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

Discuss the role of global resistance movements in addressing global economic challenges.

5. আণৱিক অস্ত্ৰৰ বিশ্ব বাৰ্জনীতি আৰু সুৰক্ষাৰ ওপৰত প্ৰভাৱৰ বিষয়ে বিশ্লেষণ কৰা। 9

Analyze the impact of nuclear weapons on global politics and security.

26P/166

(Turn Over)

অথবা / Or

সন্ত্রাসবাদ কি ? আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সন্ত্রাসবাদে বিশ্ব শান্তিৰ প্ৰতি কিধৰণে সংকতৰ সৃষ্টি কৰিছে, আলোচনা কৰা। 2+7=9

What is terrorism? Discuss how international terrorism is posing a threat to world peace.

6. মানৱ সুৰক্ষা কি ? মানৱ সুৰক্ষা পৰম্পৰাগত সুৰক্ষাতকৈ কিধৰণে পৃথক ? মানৱ সুৰক্ষাৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰা। 3+3+3=9

What is human security? How is human security different from traditional security? Mention the significance of human security.

অথবা / Or

বৰ্তমান বিশ্বৰ প্ৰধান পাৰিপাৰ্শ্বিক বিষয়সমূহৰ এক আভাস দিয়া। 9
Give an account of the major ecological issues of the present world.

7. সাম্প্ৰতিক আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সম্পৰ্কত গোলকীয় শাসনৰ ভূমিকাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 9

Discuss the role of global governance in contemporary International Relations.

অথবা / Or

উত্তৰ-দক্ষিণ বিতৰ্কৰ প্ৰধান বিষয়সমূহৰ সমীক্ষা কৰা।
Evaluate the major issues of North-South debate.

5 SEM FYUGP PSCC5C

2025

(November)

POLITICAL SCIENCE

(Core)

Paper : PSCC5C

(Modern Political Philosophy)

Full Marks : 60

Time : 2 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ দিয়া : 1×6=6

Answer the following as directed :

- (a) লুই চতুৰ্থৰ মৃত্যুৰ পিছত মহাজাগৰণ _____ ব উদাৰ
ৰাজনৈতিক পৰিবেশৰ মাজত আৰম্ভ হৈছিল।
(খালী ঠাই পূৰ কৰা)

Enlightenment began in the more liberal
political climate in _____ after the death
of Louis IV.

(Fill in the blank)

- (b) ফৰাচী বিপ্লৱ কেতিয়া হৈছিল ?

When did French Revolution happen?

(c) গ্ৰীছৰ কোনগৰাকী দাৰ্শনিকে জে. জে. কছোক প্ৰভাৱান্বিত কৰিছিল?

J. J. Rousseau was influenced by which Greek philosopher?

(d) মাইকেল চ্যাণ্ডলে *Liberalism and the Limits of Justice* গ্ৰন্থখনত কোনগৰাকী চিন্তাবিদক সমালোচনা কৰিছিল?

Which thinker was criticised by Michael Sandel in his book, *Liberalism and the Limits of Justice*?

(e) আন্তোনিও গ্ৰামসিৰ মতে “ৰাষ্ট্ৰ হৈছে শক্তি আৰু _____”।

(খালী ঠাই পূৰ কৰা)

According to Antonio Gramsci, “State is force plus _____”.

(Fill in the blank)

(f) ন’ম চম্‌স্কিৰ সৈতে কোনে *Manufacturing Consent : The Political Economy of the Mass Media* লিখিছিল?

Who along with Noam Chomsky wrote *Manufacturing Consent : The Political Economy of the Mass Media*?

2. তলত দিয়া বিষয়বোৰত চমু টোকা লিখা : 3×3=9

Write short notes on the following topics :

(a) মহাজাগৰণ / Enlightenment

(b) নাৰী আৰু পিতৃত্ববাদ
Women and Paternalism

(Continued)

(c) সংখ্যালঘুৰ অধিকাৰৰ ওপৰত জে. এস. মিলৰ মত
J. S. Mill’s views on rights of minorities

3. মহাজাগৰণ কেনেদৰে উদাৰবাদৰ উত্থান আৰু আধুনিক জাতি-ৰাষ্ট্ৰৰ সৈতে জড়িত হৈ আছে, ব্যাখ্যা কৰা। 9

Explain how enlightenment is associated with the rise of liberalism and modern Nation-State.

অথবা / Or

আধুনিকতাবাদ আৰু উত্তৰ-আধুনিকতাবাদৰ প্ৰধান ধাৰণাসমূহৰ পাৰ্থক্যসমূহ বিশ্লেষণ কৰা।

Distinguish the key themes of modernity and post-modernism, and make an analysis.

4. কছোৰ সাধাৰণ ইচ্ছাৰ ধাৰণাৰ এক সমালোচনাত্মক বিশ্লেষণ আগবঢ়োৱা। 9

Make a critical assessment of the concept of General Will as propagated by Rousseau.

অথবা / Or

মেৰী ওৱলষ্টনক্ৰাফটে কছোৰ শিক্ষাৰ ধাৰণাৰ ওপৰত আগবঢ়োৱা সমালোচনাৰ বিষয়ে এক নিবন্ধ লিখা।

Write an essay on Mary Wollstonecraft’s critique of Rousseau’s idea of education.

5. জে. এছ. মিলে কেনেকৈ স্বাধীনতাৰ ধাৰণাক বেছামৰ উপযোগিতাবাদ মতবাদৰ আওতাৰ বাহিৰলৈ লৈ গৈছিল, ব্যাখ্যা কৰা। 9

How did J. S. Mill take the concept of liberty beyond the utilitarian doctrine of Bentham? Explain.

অথবা / Or

উপযোগিতাবাদৰ ওপৰত সাম্যবাদে আগবঢ়োৱা সমালোচনাৰ বিষয়ে এক নিবন্ধ লিখা আৰু সেই প্ৰসংগত মাইকেল চ্যাণ্ডেলৰ দৃষ্টিভঙ্গী বৰ্ণনা কৰা।

Write an essay on communitarian critique of utilitarianism with reference to Michael Sandel's views.

6. “সাম্ৰাজ্যবাদ পুঁজিবাদৰ চৰম পৰ্যায়।” ব্যাখ্যা কৰা।

9

“Imperialism is the highest stage of capitalism.” Explain.

অথবা / Or

গ্ৰামসিৰ আধিপত্যৰ ধাৰণা আৰু নাগৰিক সমাজৰ ভূমিকাৰ ব্যাখ্যা কৰা।

Explain Gramsci's concept of hegemony and the role of civil society.

7. আলেকজেণ্ড্ৰা কলোণ্টাইয়ে প্ৰস্তাব কৰা ঘৰুৱা কামৰ সামাজিকীকৰণৰ এক আভাস দিয়া আৰু সেয়াই কেনেদৰে নাৰী মুক্তিৰ পথ মুকলাব তাৰে ওপৰত লিখা।

9

Give an overview of socialization of housework as proposed by Alexandra Kollontai. How can it lead to emancipation of women?

অথবা / Or

সংবাদ মাধ্যমৰ নিগমসমূহে কেনেদৰে ব্যৱস্থাৰ সমৰ্থক উদ্দেশ্যধৰ্মী গণসংযোগ গঠন কৰে? ব্যাখ্যা কৰা।

How is system supportive propaganda model of communication developed by media corporates? Explain.
